

History (Myanmar)

ခရစ်တော်ကိုမြှေ့ပွဲလုပ်သောသတ္တမန္တာသင်းတော်၏
ဘာရွန်စံမြှေ့က်သာသနာခုံးစဉ်အကျဉ်း

ခရစ်တော်ကိုမြှုပ်လင့်သောသတ္တမန္ဒါအသင်းတော်၏ဘဏ္ဍာန်မြှာက် သာသနာ ခနီစဉ်ကိုအကျဉ်းချုံး၍ဖော်ပြလိပါသည်။ သာသနာခနီအစပြုခဲ့သူများမှာ ဓမ္မစာပေရှုပြုးတ မန်တော်များဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင်ဓမ္မစာပေအုပ်တော်ဆောင်ဆရာကြီးမိုင်းယား(H.B Meyers)နှင့်ဆရာကြီးဝပ်ဆန်(Watson)တို့သည်ဓမ္မစာပေဖြန့်ချိရန်ကာလကတ္တားမြို့၊မှ ရန်ကုန်မြို့ကိုရောက်ရှိလာကြသည်။

ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်သောအခါဆရာကြီးနှစ်ဦးသည်ခရစ်ယာန်စာပေများနှင့်သူမှာကျမ်းစာကိုဖြန့်ချီရောင်းချရန်မော်လမြိုင်မြို့သို့သွားကြပါသည်။ မော်လမြိုင်မြို့သို့ရောက်သောအခါသတ္တမနေ့ဥပုသံကိုသိရှိပြီး တစ်ဦးတည်းသတ္တမနေ့တွင်ဥပုသံစောင့်သော “မမေ” ဆိုသူအမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့်သိရှိရင်းနှီးခဲ့သည်။ မမေသည်ကမ္ဘာပေါ်တွင်သတ္တမနေ့ဥပုသံကိုစောင့်သောသူသည်မိမိတစ်ဦးတည်းသာရှိကြောင်းထင်ခဲ့ပါသည်။သို့သော်ဆရာကြီးနှစ်ဦး၏ပြောပြချက်အရကမ္ဘာပေါ်တွင်သတ္တမဥပုသံစောင့်သောသူများ၊ များပြားစွာရှိနေကြောင်း သိရှိခဲ့ရသဖြင့် အလွန်မှုပင်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာခဲ့ပါသည်။

မမေသည်ဆရာကြီးနှစ်ဦးကိုရန်ကုန်တွင်အစိုးရဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်သူ၊သူမ၏မောင်ဦးမောင်မောင်နှင့်ဆက်သွယ်ပေးလိုက်သည်။ ဆရာကြီး H.B Meyers နှင့်ဆရာကြီး ဝပ်ဆန် (Watson)တို့သည် ရန်ကုန်သိပ္ပါနရောက်သောအခါ သူမ၏မောင်ဖြစ်သူဦးမောင်မောင်ကို သွားရောက်တွေ့ဆုံးမိတ်ဖွဲ့ပြီး ကျမ်းစာဆွဲးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ ဦးမောင်မောင်သည် မိမိသိလိုသောကျမ်းစာကို ဆရာကြီးနှစ်ဦးအားမေးမြန်းရာ ဆရာကြီးများကလည်း ကျမ်းစာကိုကောင်းမွန်စွာဖော်လျက် သင်ကြားပေးခဲ့ပါသည်။

ဉီးမောင်မောင်သည်သတ္တမန္တုပုသိမှာမှန်ကန်ကြောင်းကိုယ့်ကြည်လက်ခံလာပြီး မိမိ၏အလုပ်မှုနှင့်တွက်လိုက်သည်။ သူသည်အမှန်တရားကိုသိရှိလာသဖြင့် မိမိ၏အကျိုးအခွင့်များနှင့် ရာထူးတစ်ဆင့်တိုးရန် အခွင့်အရေးကောင်းများကိုပင် စွန့်လွှတ်လိုက်ကာဘုရားအမှုတော်တွင်ပါဝင်ဆက်ကပ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင်းမောင်မောင်သည်ကာလကတ္ထားမြို့၊ ခရစ်ယာန်သာသနာအဖွဲ့ညီလာခံအစည်းအဝေးကို မိမိ၏စရိတ်ငွေဖြင့်သွားရောက်ခဲ့ပြီး ထိုအစည်းအဝေးတွင်သတ္တမနေ့ဥပုသံအသင်းအဖွဲ့မှုခရစ်ယာန်သာသနာပြုများ မြန်မာပြည်သို့စေလွှတ်ပေးပါရန် တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သာသနာအဖွဲ့မှ ဆရာကြီးပိုင်း (Herbert H Votaw)နှင့် ဆရာကြီးဟင်ဆင် (Hen Sen)သူနာပြုနေ့မှုနှင့်တိုက်ကြိုမြန်မာပြည်သို့စေလွှတ်ခဲ့ရ။ ၁၉၁၅ ခုနှစ်တွင်ရန်ကုန်ကိုရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။ ဆရာကြီးတို့သည်ရန်ကုန်တွင်အမှတ်ပြု၊ အောက်ကြည့်မြင်တိုင်လမ်း၌အိမ်ငှားနေရင်းတရားပွဲများ စတင်ကျင်းပသည်။ ကျမ်းစာများသင်ကြားပေးသည်။ ဆရာကြီး H.B Meyers နှင့်ဆရာကြီးဝပ်ဆန် (Watson)တို့ကြီးပမ်းမူးကြောင့် အသီးဦးများဖြစ်သည့် ဦးဘိုးလှိုးချွှစ်လှုံးမေမေ၊ မောင် မောင်မသိန်းမေ၊ ဓသတာ၊ မောင်မှုတ်တွန်းတို့သည် ဆရာကြီး Herbert

H Votaw ရောက်လာသော အခါနှစ်ခြင်းခံယူကြသည်။

၁၉၁၅ ခုနှစ်မှတ်ပြီးဆရာကြီး:Herbert H Votaw သည်မြန်မာပြည်အသင်းတော်၏ သာသနကြိုးကြပ်ရေးမှုး: Myanmar Union Mission Superintendent အဖြစ်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ဆရာကြီး: H.H Votaw သည်၁၉၁၅ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းတွင်မော်လမြိုင်သို့သွားရောက်ပြီးကျမ်းစာစိတ်ဝင်စားသူများကိုကျမ်းစာသင်ပေးသည်။မော်လမြိုင်မိတ္ထိလာရှမ်းပြည်၊မေမြို့တို့တွင်သာသနသာလုပ်ငန်းများကိုတိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ထိုနောက်ဒေါက်တာတွင်းဘလဒ်သည် မြန်မာပြည်သို့ရောက်လာပြီးမေမြို့တွင်သွားရောက်ကာခရစ်ယာန်သာသနသာလုပ်ငန်းကိုလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ဘရိုက်လန်း (Bright Land)ဟူသောအမည်ကိုဒေါက်တာတွင်းဘလဒ်ကမှည့်ခေါ်ပေးခဲ့သည်။

ဆရာကြီး: R.B Thurber သည်မြန်မာပြည်သို့ရောက်လာပြီးဆရာကြီး: H.H Votaw နှင့်အတူမိတ္ထိလာနှင့်၂မိုင်ဝေးသောနေရာတွင် စာသင်ကျောင်းနှင့်ဘောဒါဆောင်ဆောက်ပြီး အသက်မွေးမူပညာသင်ကျောင်းဖွံ့ဖြိုးခဲ့သည်။ ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင်မြန်မာပြည်အသင်းတော်ကို ယူနိုင် မစ်ရှင် အဖြစ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့်တည်ရှိပြီးနောက်၊ အသင်းတော်၏ကြိုးကြပ်ရေးမှုးအဖြစ် Charles V. Lowry ကာခြား ခုနှစ်တွင်စတင်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံခြားသာသနပြုကြီးများနှင့် ပြည်တွင်းမှုယုံကြည်သူအသင်းသူးများ ပူးပေါင်းကာအမူတော်ဆောင်ကြရာ မြို့တွင်းသာမကနယ်များတိုင်အောင် သာသနပြန့်ပွားခဲ့သည်။ ထိုပြင် ဆရာကြီးအိုဝိဇ္ဇာဆင်သည်၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာပြည်သို့ရောက်ရှိလာပြီး၊ ဓမ္မစာပေရောင်းချုပ်ငါးကိုအင်တိုက်အားတိုက်လုပ်ဆောင်ပြီးကင်းစောင့်ပုံနှိပ်တိုက်ကို ၁၉၃၀ခုနှစ်ပြုဂုဏ်လတွင်တည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၆၀-၆၁ ခုနှစ်တွင်းတွင်မြောင်းမြှုမှုဆိုးကွင်း၌မြှုမှုတွေ့ကြော်လုပ်ကိုဆောက်လုပ်ပြီးဖွံ့ဖြိုးလှစ်ခဲ့ပါသည်။ ဓမ္မတွေ့ကြော်လုပ်ကျောင်းတော်ကြိုးသည် ယခုတိုင်အောင် အမူတော်ဆောင်ပေါင်းမြောက်များစွာကိုမွေးထုတ်ပေးခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံခြားသာသနပြုအမူတော်ဆောင်မြောက်များစွာတို့သည်နှစ်ပေါင်းများစွာမြန်မာ ပြည်သာသနကိုတိုးချဲ့လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြသည်။

နှစ်ပေါင်း ၃၀-၄၀ ကျော်လာသောအခါရန်ကုန်မြို့အသင်းတော်ပဟိုငှာနချုပ် ကိုသွားမနေ့ဥပုသံအသင်းသာသနပိုင်မြေပေါ်တွင်စတင်တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ငှာနချုပ်ရုံးခန်း၊ သာသနပြုကြီးများနေထိုင်ရန် အိမ်ခန်းများ၊ မြေညီထပ်ရုံးခန်းများ၊ ဝန်ထမ်းများနေထိုင်ရန် အိမ်ခန်းများဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သည်။

သာသနသည်ကရင်ပြည်နယ်ရှိကမမောင်းအုန်းတော်နှင့်ကျေးရွာများ၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မြန်အောင်ဟာသံတာ၊ မြောင်းမြှုထူးကြီးအထက်မြန်မာပြည်ရှိမိတ္ထိလာ၊ မန္တလေး၊ မေမြို့တိုင်အောင်ပုံးနှံခဲ့သည်။တောင်ပေါ်ဒေသများဖြစ်သည့် တောင့်ဗြှေ့ညောင်ပင်၊ ကျောက်တိုင်၊ ပင်လယ်ပိုင်းဒေသများဖြစ်သောအမာသို့ကလေးအောင်ကုန်း၊ အောက်ဆိပ်ကွင်း၊ ဘားအံမြို့နယ်ဒေသ များဖြစ်သည့်လေးဖို့ထား၊ ထိုးလာနဲ့မအဲ၊ ဒုံးရင်းစသည့်ဒေသများတွင်တစ်စတ်စသွေ့မနေ့ဥပုသံသာသနတိုးချဲ့လာနိုင်ခဲ့သည်။

ဒုတိယကမ္မာစစ်ကြီးအတွင်းတွင်ဂျပန်လေတပ်၏ ပုံးဒဏ်ကြောင့်ရန်ကုန်မြို့၊ ကြီးတွင်မြို့ပျက်ကြီးအဖြစ်နေ့ချင်း ညချင်းဖြစ်သွားပြီး လူများသည်လည်းလွတ်ရာသို့ပြီး ကြရသောကြောင့်မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်ရှိအသင်းတော်များသည် အဆက်အသွယ်ပြတ် သွားကြသည်။ နိုင်ငံခြားသာသနပြုကြီးများလည်း မိမိတိနိုင်ငံသို့အသီးပါးပြန်သွားကြ သည်။

ဒုတိယကမ္မာစစ်ကြီးပြီးသွားသောအခါသာသနာအဆောက်အဦးများဆေး ခန်းများပျက်စီးသွားကုန်သော်လည်း သာသနပြုဆရာကြီးများ၊ အသင်းသူအသင်းသား များ၏ နှုလုံးသားထဲတွင်စူးနစ်ဝင်ရောက်နေသော ခရစ်တော်ဘုရားကိုယုံကြည်ခြင်းနှင့် ခရစ်တော်ဘုရား၏အပံ့ဂေလိသတင်းစကားအလင်းတရားများကား ရှင်သနနေဆဲရှိနေပါ သည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင်ဆရာကြီးH.Eရောလ်စန်သည်ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက်ရှိလာပြီး ဗျာဒိတ်တော်အသံသင်တန်းကိုဖွင့်လှုစ်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ခုနှစ်မှစပြီး အမှုတော် သည်ချင်းတောင်တန်းရှိကလေးတာဟန်းဒေသ၊၁၉၆၆၁ ခုနှစ်တွင်ကချင်ပြည်နယ်၊ ချင်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင်ဟုမ္မလင်းနာဂတောင်တန်းမတူပီ၁၉၇၈ခုနှစ်တွင် တောင်းမြို့နယ်တာပြီးရွာတွင်ဓမ္မကျမ်းစာကျောင်းကိုဖွင့်လှုစ်ခဲ့သည်။

၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင်ယူနိုင်ယူကြုံးဦးကျော်ဘာလေးဦးဆောင်သော ကော်မီတီမှ မြောင်းမြေတွင်ဖွင့်လှုစ်ထားသော ခရစ်ယာန်သာသနာလုပ်ငန်းဆိုင်ရာသင်တန်းကျောင်းကို မြန်မာယူနိုင်ယြောင်လင့်ခြင်းဓမ္မတက္ခသိုလ် (Myanmar Union Adventist Seminary) အဖြစ်မြှင့်တင်ပြီးသင်တန်းကာလလေးနှစ်သတ်မှတ်ကာသင်တန်းပြီးလျှင် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့အပ်နှင့်ရန် ကော်မီတီမှဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၆ ခုနှစ်မှစပြီးသာသနာဦးဦးဥက္ကာဌးအဖြစ်ဆရာကြီးဦးကေဖော် အတွင်းရေးများအဖြစ်ဆရာကြီးဦးထွန်းစိန်၊ ဘဏ္ဍာရေးများအဖြစ်ဆရာကြီးဦးပိန်းကြည်တို့ကို တောင်အာရာဒီပို့ဌာနချုပ်မှုရွေးချယ်တင်မြောက်လိုက်ပြီး သတ်မှတ်ထားသောနှစ်အလိုက်တစ်ဖွဲ့ပြီးတစ်ဖွဲ့ရွေးချယ်တင်မြောက်သည်။

၁၉၆၆ ခုနှစ်မှာ၍၁၉၇၂ ခုနှစ်အတွင်းမြန်မာယူနိုင်လူကြီးများမှာ ဥက္ကာဌးအဖြစ် ဆရာကြီးဦးကော်ဘာလေး၊ အတွင်းရေးများအဖြစ်ဆရာကြီးဦးသိန်းရွော၊ ဘဏ္ဍာရေးများအဖြစ်ဆရာကြီးဦးဘလှသိန်းတို့လက်ထက် ၁၉၇၆ ခုနှစ်မှစပြီးမျှော်လင့်ခြင်းအသံရေဒါယို အစီအစဉ်ကိုဆရာကြီးဦးဘခင်မှုဦးဆောင်အသံလွှာ့ခဲ့ပါသည်။ မျှော်လင့်ခြင်းအသံရေဒါယိုတွင်မြန်မာအစီအစဉ် ပိုးကရင်အစီအစဉ်စကောကရင်ချင်းကချင်ရှုမ်းမွန်အစီအစဉ်တို့ဖြင့်သာသနာလုပ်ငန်းကိုဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ယူနိုင်အသင်းတော်လူကြီးများအား ငါးနှစ်တစ်ကြိမ်ရွေးချယ်တင်မြောက်ခဲ့ရာ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှစ၍ယူနိုင်ယူကြီးများ မှာ ဥက္ကာဌးအတွင်းရေးများ၊ ဆရာကြီးဦးဘလှသိန်းဘဏ္ဍာရေးများ၊ ဆရာကြီးဦးဘလှသိန်းဒေသများ၊ အတွင်းရေးများ၊ ဆရာကြီးဦးဘခင်၊ ၁၉၉၄ခုနှစ်မှစပြီး ဥက္ကာဌးအတွင်းဆန်းဒီဒီးဘဏ္ဍာရေးများ၊ ဆရာကြီးဦးဘလှသိန်းဒေသများ၊ (၁၉၉၆ခုနှစ်အထိ)၁၉၉၄ ခုနှစ်မှစပြီးဘဏ္ဍာရေးများ၊ ဆရာကြီးဦးမူးလာကျော်က တာဝန်ယူထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၉၆ - ၂၀၀၀ ခုနှစ်အထိယူနိယံလူကြီးများမှာ ဥက္ကာဆရာကြီးဦးဆန်းဒါ၊ အတွင်းရေးမှူးဆရာကြီးဦးက်ဖော်နှင့်ကျယ်လွန်သွားရာဆရာကြီးဦးမူးလယ်ကျော်ကဆက်လက်တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးမှူးအဖြစ်ဆရာကြီးဦးမဲမရိတ္ထန်းတို့ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၀-၂၀၀၃ ခုနှစ်အတွင်းအသင်းတော်လူကြီးများမှာ ဥက္ကာဆရာကြီးဦးတင်ထွန်းရှင်း၊ အတွင်းရေးမှူးဆရာကြီးဦးမူးလယ်ကျော်၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူးဆရာကြီးဦးမဲမရိတ္ထန်းဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးဦးတင်ထွန်းရှင်းပင်စင်ယူသွားသောအခါ ဥက္ကာဆရာကြီးဦးမူးလယ်ကျော်၊ အတွင်းရေးမှူးဆရာကြီးဦးမဲမရိတ္ထန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူးဦးနှစ်ဦးဒါလ်းတို့တာဝန်ယူထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၂၀၀၉ - ၂၀၁၅ ခုနှစ်အထိ ယူနိယံလူကြီးများမှာ ဥက္ကာဆရာကြီးဦးမဲမရိတ္ထန်း၊ အတွင်းရေးမှူးဆရာကြီးဦးမင်းလွှင်၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူးဆရာကြီးဦးနှစ်ဦးဒါလ်းတို့ပါဝင်ဆက်ကပ်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်မှစပြီးယူနိယံလူကြီးများမှာ ဥက္ကာအဖြစ်ဆရာကြီး ဦးတိမောသေမူနားပေါ်လှုပါသည်။ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆရာကြီးဦးကယ်လီပိလျှန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူးအဖြစ် ဆရာကြီးဦးခဲ့လေသိန်းတို့ပါဝင်ဆက်ကပ်လျက်ရှိပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစ၍ ယူနိယံလူကြီးအောက်ရှိဌာနဆိုင်ရာဦးဆောင်သူများမှာ သာသနား ဆက်သွယ်ရေးညွှန်ကြားရေးမှူးပါစတာဦးရှိုင်းသာဒွေး၊ ပညာရေးမှူးပါစတာခလေအီးယာပိုစ်ဘ ရောင်းဝိညာဉ်တော်စာပြော့ဌာနညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ပါစတာဦးသောလာဥပုသံစာဖြော့ဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးပါစတာဦးထန်ကန်းလို့မဓေားရာဗြာ့ဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးပါစတာဦးခိုင်မောင်လတ်၊ ဘဏ္ဍာစိုးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးပါစတာဦးကိုင်ခန့်ခွါလ်၊ လူငယ်ဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးပါစတာအောင်းသိန်းကျော်းမာရေးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးဦးစောဆားနေညွှန်း၊ အမျိုးသမီးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးဒေါ်ခိုဟီးလာရှိုင်း၊ ကလေးမိသားစုဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးဒေါ်ချိုချိုပါလ်တို့ပါဝင်ဆက်ကပ်အုံတော်ဆောင်လျက်ရှိသည်။

တိုင်းငါးတိုင်းတွင် ဦးဆောင်လျက်ရှိသော ဥက္ကာများမှာ ရန်ကုန်တိုင်းမှုပါစတာဦးမောင်မောင်ငွေး၊ ဓရာဝတီတိုင်းမှု ပါစတာဦးစက္စစ်ရွှေ့ အရှေ့တောင်တိုင်းမှုပါစတာဦးဖော်မင်းလွှင်၊ အထက်မြန်မာပြည်မှုပါစတာကပ်လျှန်းထန်၊ အလယ်ပိုင်းတိုင်းမှုပါစတာအယ်လ်ပင်းဖိုးဖိုးလှုတို့ဖြစ်ပါသည်။ ခရစ်တော်ကိုမြော်လင့်သော သတ္တာမန္တော်သာသနာခရီးသည် အခက်အခဲ အမျိုးမျိုးရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံရသော်လည်းအဖော်ရှုံးသားသော်လို့ဆောင်တော်မှုသောကြောင့် နှစ်ပေါင်း ၁၁၅ နှစ်တိုင်အောက်ရှိခဲ့ပြုဖြစ်ပါသည်။ အုံတော်ဆောင်များနှင့် အသင်းသူးအသင်းသားအားလုံးသည် “ခရစ်တော်ကို မြော်လင့်သောသတ္တာမန္တော်အသင်း တော်” အဖြစ်ခရစ်တော်ဘုရားတစ်ဖန်ကြွေလာတော်မူးမည်ကို စောင့်မျှော်ရင်းအုံတော် မြတ်ကြီးသာ၍ တို့တက်ပြီး ဝိညာဉ်ပေါင်းများစွာကို ဘုရားရှင်ထံပို့ဆောင်နိုင်ရန်ကြိုး စားအားထုတ်ကြရမည် ဖြစ်သည်။